

M. 5.

Geesti-ma rahwa

Kalender,

ehf

Läht-Kammar

1848

aasta peale, pärrast meie

Isanda Jesusse Kristusse
sündimist.

Sel aastal on 366 päwa.

Tallinnas,

trükkitud Lindworsi kirjabega.

Märkide selletaminne.

Moos = fu.

Essimenne werend.

Täis = fu.

Wiimne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast löunat.

e. l. enne löunat.

P. Pühha.

Jdulo ja Wastla päwa wahhel ou 6 näd
dalar.

Der Druck dieses nur in den Ostseeprovinzen zulässigen Kalenders ist unter der Bedingung erlaubt, daß die gesetzliche Zahl Exemplare der Censur-Comität abgeliefert werde.

Dorpat, den 6. August 1847.

Censor Sahmen.

Sündinud asjade aiaaru.

Lomisest tännini	5797	aast.
Kristusse sündimisest tännini.	1848	—
Et Tallinna ülesehitari . . .	629	—
Et ramatud hakkati trükkima	408	—
Pärrast Lutterusse dige usso ülleswõtmist	331	—
Pärrast wanna katko	191	—
Pärr. sedda, kui Toompä pölland	164	—
Pärrast sure nälja hakkatust .	153	—
Et Peterpurri liina ehitama hakkati	145	—
Et meie Ma Wenne-rigi wal litsusse alla sai	138	—
Et suurikoli Tartus asutatati	46	—
Et ufi rdugid hakkati pannema	45	—
Et Prantsus Wenne-maale tulli ja Moskwa liina ärrapöletas	36	—
Et Eesti-maal priust kolutati	31	—
Et Riia-maal priust kolutati	28	—
Et meie Keisri Herra Nikolai wallitsemas on	23	—

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.

1 Neljasp.	Määri P. Mita Jummal!	
2 Rede.	Ubel, Set	 1, 25 p. l.
3 Laupäaw.	Enof	

Jesús pöggeneb Egiptusse male. Matt. 2, 13.

4 Pühhap.	P. p. Meäri	Külm ja
5 Esmasp.	Simeon	selge taewas.
6 Teisip.	3 Kunn. Pühha.	
7 Kesknäd.	Julianus	Kanged tu
8 Neljasp.	Erart	 1, 43 p. l.
9 Rede.	Peatus	
10 Laupäaw.	Paawli pääw.	led tuisuga.

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.

11 Pühhap.	1 P. p. 3. R. P.	Kange
12 Esmasp.	Rein	külm,
13 Teisip.	Hilarius	selged il:
14 Kesknäd.	Robert	mad.
15 Neljasp.	Idrik	
16 Rede.	Kisbert	 1, 37 p. l.
17 Laupäaw	Tõnnisse pääw.	

Pulmad Kana:liinas. Joann. 2, 1.

18 Pühhap.	2 P. p. 3. R. P.	Lund.
19 Esmasp.	Sara	
20 Teisip.	Maab. Seb.	Sulla päwa:
21 Kesknäd.	Neto	dega laiab
22 Neljasp.	Madlena	paljo lund.
23 Rede.	Lotta	 3, 21 e. l.
24 Laupäaw.	Timoteus	

Pealikust Kapernauma linna. Matt. 8, 1.

25 Pühhap.	3. P. p. 3 R. P.	Tuisud
26 Esmasp.	Paawli ümberp.	ja lumme
27 Teisip.	Polikarpus	
28 Kesknäd.	Krisostomus	saddu.
29 Neljasp.	Karel	
30 Rede.	Samuel	
31 Laupäaw.	Udelgund	 9, 34 p. l.
	An	

12nemal selle fu päwal tõuseb päike pole tundi
pärast kello 8, ja lähheb loja pole tundi pärast
kello 3. Pääw on pikk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

Kristus laewa peäl. Matt. 8, 23.

1 Pühhap.	4. P. p. 3. R. P.	Külm
2 Esmasp.	Küünla pääw.	lähhab
3 Teisip.	Hanna	selge ilma:
4 Keßnäd.	Weronika	dega
5 Neljasp.	Ugata	kangemaks.
6 Kede.	Tora	 5, 35 p. l.
7 Laupääw.	Rikard	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.

8 Pühhap.	9. P. e. Kr. üll. P.	
9 Esmasp.	Apellonia	Tormis
10 Teisip.	Kolastika	
11 Keßnäd.	Elwina	sed
12 Neljasp.	Eulalia	
13 Kede.	Penigna	ilmad.
14 Laupääw.	Walentin	

Küwi: mehhest. Luk. 8, 4.

51 Pühhap.	8. P. e. Kr. üll. P.	 10, 0 e. l.
16 Esmasp.	Inla	

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

17 Teisip.	Konstantia	Eumme sajo
18 Keßnäd.	Konfordia	ja willu
19 Neljasp.	Sim. Ap.	ilmade järrel
20 Kede.	Eigarius	
21 Laupääw.	Jesaias	sulla.

Pümmedast tee äres. Luk. 18, 31.

22 Pühhap.	Paasto P. Peetri p.	
23 Esmasp.	Mina	 2, 55 p. l.
24 Teisip.	Wastla pääw.	
25 Keßnäd.	Maddise pääw.	
26 Neljasp.	Tuhka pääw.	Tasfased
27 Kede.	Nestor	ilmad.
28 Laupääw.	Iustus	

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.

29 Pühhap.	1 P. Paastus.	 6, 25 e. l.
------------	---------------	--

16nemal selle fu päwal tõuseb päike kelle 7, lähheks loja kello 5. Pääw on 10, d 14 tundi pikk.

Martsius.

Paasto = fu.

1 Esmasp.	Albinus	Tasfased
2 Teisp.	Medea	
3 Keßnäd.	Palwe pädw.	
4 Neljasp.	Adrian	pehmed
5 Rede.	Angelus	ilmad,
6 Laupädw.	Kotwrid	

Kananea naesest. Matt. 15, 21.

7 Pühhap.	2 P. Paastus.	 11,0 p. l. Ru warjuta minne. agga külmad ööd.
8 Esmasp.	Põri pädw.	
9 Teisp.	Prudensius	
10 Keßnäd.	Mikeus	
11 Neljasp.	Konstantin	
12 Rede.	Krefor	
13 Laupädw.	Ernst	

Kristus aiab furratid wälja. Luf. 11, 14.

14 Pühhap.	3 P. Paastus.	 2,57 e. l.
15 Esmasp.	Longinus	
16 Teisp.	Aleksander	

Sel kuul on 31 päwa.

17 Keßnäd.	Truta	Heitlikkud
18 Neljasp.	Kabriel	tormised
19 Rede.	Josep	ilmad.
20 Laupädw.	Olga	

5000 mehhe söötmisest. Joan. 6, 1.

21 Pühhap.	4 P. Paastus.	Tuisused
22 Esmasp.	Kawael	mer
23 Teisp.	Tiits	 0,89 e. l.
24 Keßnäd.	Kasimir	
25 Neljasp.	Paast. Mar. p.	jad
26 Rede.	Emanuel	ilmad.
27 Laupädw.	Kustaw	

Jesus kiwwidega wißsatud. Joan. 8, 46.

28 Pühhap.	5 P. Paastus.	Tormine ja
29 Esmasp.	Eustahius	 4,23 p. l.
30 Teisp.	Adonius	
31 Keßnäd.	Tetlaus	märg ilm.

ionemal selle fu päwal tõuseb päike kello 6, lähheb loja kello 6. Pädw on 12, ja ö 12 tundi pikk.

Aprilis.

Jürris ehk Mahla = ku.

1 Neljasp.	Karjal. pääw.	Kaunis
2 Rede.	Paulina	
3 Laupääw.	Werdinand	

Kristusse süüsi; sündimiseft. Matt. 21, 1.

4 Pühhap.	6 P. Paastus.	kewmade
5 Esmasp.	Maksim	ilm,
6 Teisip.	Kõlestin	 4,10 p.l.
7 Keßnäd.	Aron	wahhel tormisfed imad.
8 Neljasp.	Suur Nelja p.	
9 Rede.	Suur Rede.	
10 Laupääw.	Esefiel	

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.

11 Pühhap.	Esim. P.	Külmad
12 Esmasp.	Teine Pühha.	
13 Teisip.	Kolmas Pühha.	
14 Keßnäd.	Künni pääw.	 3,58 p.l.
15 Neljasp.	Olimpia	
16 Rede.	Karistus	
17 Laupääw.	Rudolf	ööd,

Sel kuul on 30 päwa.

Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19.

18 Pühhap.	1 P. p. üll. P.	pawal
19 Esmasp.	Simon	
20 Teisip.	Jakobina	
21 Keßnäd.	Adolarius	 8,53 e. l.
22 Neljasp.	Kajus	
23 Rede.	Jürris pääw.	pawa
24 Laupääw.	Albert	paiste.

Heast karjatseft. Joan. 10, 12.

25 Pühhap.	2 P. p. üll. P.	Markuse p.
26 Esmasp.	Esefiel	Kanged tor
27 Teisip.	Anastasia	mid wihma
28 Keßnäd.	Witalis	 4,35 e. l.
29 Neljasp.	Reimund	
30 Rede.	Erastus	sadduga.

12nemal selle ku pawal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 4, ning lähheb loja pool tundi pärrast
kello 7. Pääw on pite 15, ja ö 9 tundi.

1 Laupäaw. | Wolbri p. |

ürrikesse aia pärrast. Joan. 16, 16.

2 Pühhap. | 3 P. p. üll. P. |

3 Esmasp. | † Leidmine. |

4 Teisp. | Wlorian |

5 Keskend. | Kottard |

6 Neljasp. | Susanna |

7 Rede. | Ulrika |

8 Laupäaw. | Tanislaus |

Kannid so
jad

8, 10 e. l.

ilmad.

Kristusse ärraminneisest. Joan. 16, 5.

9 Pühhap. | 4. P. p. üll. P. |

10 Esmasp. | Kordian |

11 Teisp. | Ponkratius |

12 Keskend. | Henriette. |

13 Neljasp. | Serwatus |

14 Rede. | Kristjaan |

15 Laupäaw. | Sohwi |

Wihma

saddu.

Ilm lähhab

pääw

pääwast

1, 25 e. l.

Digest pallumisest. Joan. 16, 23.

16 Pühhap. | 5. P. p. üll. P. |

17 Esmasp. | Anton |

18 Teisp. | Erik |

19 Keskend. | Wilip |

20 Neljasp. | Suur † pääw. |

21 Rede. | Pontufina |

22 Laupäaw. | Mili |

sojemaks.

Kange

tuul.

4, 18 p. l.

Pilwene

Rõmustajast Waimust. Joan. 15, 26.

23 Pühhap. | 6. P. p. üll. P. |

24 Esmasp. | Ester |

25 Teisp. | Urbanns |

26 Keskend. | Eduard |

27 Neljasp. | Ludolp |

28 Rede. | Willem |

29 Laupäaw. | Mart |

taewas

ja

wihm.

6, 54 p. l.

Taewas

Pühast Waimust. Joan. 14, 23.

30 Pühhap. | Nelli Pühhi. |

31 Esmasp. | Teine P. |

lähhab

selgeks.

8mal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi pärrast kello 3, ning lähheb loja pole tundi pärrast kello 8. Pääw on pitk 17, agga d 7 tundi.

Junius.

Jani - fu.

1 Teisip.	Kotokai	Sojad
2 Kestnád.	Martellus	
3 Neljasp.	Emma	ilmad.
4 Rede.	Tarius	 10,36p.l
5 Laupáaw.	Poniwastius	

Jesús ja Nikodemus. Joan. 3, 1.

6 Pühhap.	3aino Zumm.P.	
7 Esmasp.	Eukretsia	Pallawad
8 Teisip.	Medardus	ilmad
9 Kestnád.	Pitkem pãaw.	sawad
10 Neljasp.	Hans	
11 Rede.	Parnabas	 8,6 e.l.
12 Laupáaw.	Pasilides	

Rikkast mehhest. Luk. 16, 19.

13 Pühhap.	1 P. p. 3. a. J. P.	mürrista:
14 Esmasp.	Walerius	missé lábbi
15 Teisip.	Widi pãaw.	wáhhendud.
16 Kestnád.	Justina	

Sel kuul on 30 pãwa.

17 Neljasp.	Nikander	
18 Rede.	Homerus	 11,57p.l.
19 Laupáaw.	Kerwasius	

Surest õhto; sõma; aiast. Luk. 14, 16.

20 Pühhap.	2 P. p. 3. a. J. P.	Selle jätrel
21 Esmasp.	Rael	taunid
22 Teisip.	Karolina	wiljalikkud
23 Kestnád.	Vasilius	ilmad
24 Neljasp.	Jani pãaw.	
25 Rede.	Webronia	 10,54 e.l.
26 Laupáaw.	Jeremias	

Raddunud lambast. Luk. 15, 1.

27 Pühhap.	3 P. p. 3. a. J. P.	
28 Esmasp.	Josua	ku
29 Teisip.	Peetri Paw. p.	lõppuni.
30 Kestnád.	Eufina	

ionemal selle ku pãwal tõuseb päike 3 we;
rendit pãrrast kello 2, ning lähheb loja üks we;
rend pãrrast kello 9. Pãaw on pitt 18 ning üks
pool tundi, agga õ pool fuet tundi.

1 Neljasp.	Teobald	Wägga
2 Rede.	H. Mar. pääw.	sojad
3 Laupääw.	Kornelius	pääwad.

Olge armoliisfed. Luf. 6, 36.

4 Pühhap.	4 P.p. 3. a. J. P.	 11, 0e. l.
5 Esmasp.	Anselm	
6 Teisip.	Hektor	Kanged
7 Keßnäd.	Demetrius	mürrista
8 Neljasp.	Kilian	missed,
9 Rede.	Kirillus	wihma
10 Laupääw.	7 Wenda.	saddu.

Rohkest kallafagist. Luf. 5, 1.

11 Pühhap.	5 P.p. 3. a. J. P.	 1, 16p. l.
12 Esmasp.	Hindrik	
13 Teisip.	Marreta pääw.	Ühtepuhko
14 Keßnäd.	Ponawent	passawad
15 Neljasp.	Ap. jagg.	ilmad.
16 Rede.	August	
17 Laupääw.	Aleksius	

Wariferide digussest. Matt. 5, 20.

18 Pühhap.	6 P.p. 3. a. J. P.	 9, 3e. l.
19 Esmasp.	Wriderika	
20 Teisip.	Elias	Kange
21 Keßnäd.	Taniel	kuw.
22 Neljasp.	Maria Magd.	Pilwene
23 Rede.	Oskar	taewas ja
24 Laupääw.	Kristina	kanged

4000 Mehhe södtmisest. Mark. 8, 1.

25 Pühhap.	7 P.p. 3. a. J. P., Jakobi p.	
26 Esmasp.	Anno	 4, 35e. l.
27 Teisip.	Warta	
28 Keßnäd.	Pantalou	missed,
29 Neljasp.	Olowi pääw.	mürrista
30 Rede.	Kermanus	kännad il
31 Laupääw.	Kristwid	mad.

12nemal selle ku päwal tõuseb päike pole rundi
pärast kello 3, ning lähheb loja pole rundi pär-
rast kello 8. Pääw on pitk 17, agga 6 7 tundi.

Walle: prohwetideft. Matt. 7, 15.

1 Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	Wahhel
2 Esmasp.	Annibal	 9, 54 p. l.
3 Teisp.	Eleasar	
4 Keſenäd.	Tominikus	
5 Neljasp.	Oswald	tormised
6 Rede.	Eugenius	
7 Paupääw.	Edrno	wchhel

Üllekohtuseft maia piddajast. Luf. 16, 1.

8 Pühhap.	9 P. p. 3. a. J. P.	
9 Esmasp.	Romanus	 5, 46 p. l.
10 Teisp.	Lauritse p.	
11 Keſenäd.	Hermann	kännad so-
12 Neljasp.	Klara	jad
13 Rede.	Hildebert	
14 Paupääw.	Klementine	ilmad.

Jerusalemma liina ärrarikmisseft. Luf. 19, 41.

15 Pühhap.	10 P. p. 3. a. J. P.,	Ruffi M. p.
16 Esmasp.	Isaak	 8, 39 p. l.

17 Teisp.	Willibald	Pilwene tae
18 Keſenäd.	Leno	was ja
19 Neljasp.	Sebald	kange tuul.
20 Rede.	Pernard	
21 Paupääw.	Rut	Heitlikkud

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.

22 Pühhap.	11 P. p. 3. a. J. P.	ilmad.
23 Esmasp.	Sakus	Wihma
24 Teisp.	Pärtli pääw.	 10, 12 p. l.
25 Keſenäd.	Ludwif	
26 Neljasp.	Treneus	suddu ja
27 Rede.	Rebhard	willud
28 Paupääw.	Augustinus	ilmad.

Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31.

29 Pühhap.	12 P. p. 3. a. J. P.	Joan. huff.
30 Esmasp.	Penjamin	Lähhab
31 Teisp.	Rebekka	sojemaks.

14nemal selle ku päwal tõuseb päike 3 werend
dit pärrast kello 4, ning lähheb loja werend pärr.
kello 7. Pääw on pitk 14 ning üks pool, agga
8 pool kümme tundi.

September. Süggise = ehk Mihkli = ku.

1 Keskäd.	Ekidius	 7, 56 e. l.
2 Neljasp.	Visa	
3 Kede.	Reinard	
4 Laupääd.	Kai	

Kaunid süg.

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.

5 Pühhap.	13 P.p.3.a.3.P.	gise ilmad
6 Esmasp.	Magnus	
7 Teisip.	Regina	 11, 36 e. l.
8 Keskäd.	Mar. sund. p.	
9 Neljasp.	Pruno	ku
10 Kede.	Sostenes	
11 Laupääd.	Põri pääd.	

Kümnest piddali = többisest. Luf. 17, 11.

12 Pühhap.	14 P.p.3.a.3.P.	poleni.
13 Esmasp.	Amatus	
14 Teisip.	† üllendam.	 11, 14 e. l.
15 Keskäd.	Nikodemus	
16 Neljasp.	Leontina	Päwa marjuta- minne.
17 Kede.	Josepina	
18 Laupääd.	Kotlob	

Sel kuul on 30 päwa.

Mammonast. Matt. 6, 24.

19 Pühhap.	15 P.p.3.a.3.P.	Kanged tori
20 Esmasp.	Wausta	mid
21 Teisip.	Matteuse p.	wihma
22 Keskäd.	Morits	 3, 36 p. l.
23 Neljasp.	Osea	
24 Kede.	Joan. sam.	sadduga.
25 Laupääd.	Kleowas	

Maini: liina surnust. Luf. 7, 11.

26 Pühhap.	16 P.p.3.a.3.P.	Märjad ja
27 Esmasp.	Adelw	külmad
28 Teisip.	Wentzel	ilmad.
29 Keskäd.	Mihkli pääd.	 5, 34 p. l.
30 Neljasp.	Hironimus	

12nemal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, ning lähheb loja kello 6 Pääd on pilt 12, ning 8 ka 12 tundi.

Oktober.

Wina ehk Roja - ku.

1 Rede.	Wolmar	Uddused
2 Laupäaw.	Woldemar	ilmad.

Wee; többisest. Luk. 14, 11.

3 Pühhap.	17 P.p.3.a.3.P.	Leikusse P.
4 Esmasp.	Prants	Külmad ja
5 Teisip.	Wridebert	merjad
6 Keßnäd.	Euisa	ilmad.
7 Neljasp.	Malo	 8,6 e.l.
8 Rede.	Tomasia	Ökilmad.
9 Laupäaw.	Tionisius	

Suremast kääsust. Matt. 22, 34.

10 Pühhap.	18 P.p.3.a.3.P.	Wihma ja
11 Esmasp.	Purfart	lumme
12 Teisip.	Walwried	saddu.
13 Keßnäd.	Teresia	Külmad il
14 Neljasp.	Kalikstus	mad.
15 Rede.	Heddo	 4,35 e.l.
16 Laupäaw.	Kallus	

Sel kuul on 31 päwa.

Allwatud innimessest. Matt. 9, 1.

17 Pühhap.	19 P.p.3.a.3.P.	Selge
18 Esmasp.	Lukaspe päaw.	taewas ja
19 Teisip.	Eutsius	külmad
20 Keßnäd.	Welias	ilmad
21 Neljasp.	Ursel	
22 Rede.	Kordula	
23 Laupäaw.	Sewerin	 7,41 e.l.

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

24 Pühhap.	20 P.p.3.a.3.P.	(Lutter. õige usso ülleswõtmisse Pühha.)
25 Esmasp.	Krispin	ku
26 Teisip.	Amandus	
27 Keßnäd.	Kapitolin	lõppuni.
28 Neljasp.	Simon Judas	
29 Rede.	Engelhard	 8,13 e.l.
30 Laupäaw.	Upsalon	

Kunningamehhe poia. Joan. 4, 47.

31 Pühhap. | 21 P.p.3.a.3.P.
 16nemal selle ku päwal tõuseb päike pole tundi
 pärrast kello 7, ning lähheb loja pole tundi pärrast
 kello 5. Päaw on pite 9, d 15 tundi.

November.

Talwe-fu.

1 Esmasp.	Pühhadepääw.	
2 Teisp.	Hingede pääw.	Ilm lähhab
3 Keßnäd.	Kottlieb	külmemaßs.
4 Neljasp.	Otto	
5 Rede.	Vlandina	 8, 25 p.l.
6 Laupääw.	Käßer	

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23.

7 Pühhap.	22 P.p.3.a.3.P.	
8 Esmasp.	Klaudius	Paljo
9 Teisp.	Joobst	
10 Keßnäd.	Mart. Lutter.	lund.
11 Neljasp.	Martin Piisk.	
12 Rede.	Jonas	
13 Laupääw.	Arkadius	 11, 8 p.l.

Kohto: rahhast. Matt. 22, 15.

14 Pühhap.	26. P.p.3.a.3.P.	
15 Esmasp.	Leopold	Külm
16 Teisp.	Ottomar	
17 Keßnäd.	Alweus	lähhab

Sel kuul on 30 päwa.

18 Neljasp.	Kelasius	
19 Rede.	Liisbet	Pangemaßs.
20 Laupääw.	Amos	

Jairi Lütrest. Matt. 9, 18.

21 Pühhap.	24. P.p.3.a.3.P., Mar. ohw., Surn. mäll. P.	 9, 44 p.l.
22 Esmasp.	Sesilia	
23 Teisp.	Klement	Külmad
24 Keßnäd.	Josias	
25 Neljasp.	Kadrina pääw.	ilmad,
26 Rede.	Konrad	
27 Laupääw.	Jetta	paljo

Kristusse süße: sõitmisest. Matt. 21, 1.

28 Pühhap.	1 Kr. tull. P.	 1, 22 p.l.
29 Esmasp.	Ewart	
30 Teisp.	Andresse pääw.	lund.

gmal selle fu päwal tõuseb päike pole tundi
pärrast kello 8, ning lähheb loja pole tundi pärr;
rast kello 3. Pääw on pitk 7, agga õ 17 tundi.

Setsember.

Joulo-ku.

1 Keskäd.	Arend	Selge
2 Neljasp.	Kandidus	
3 Kede.	Tala	taewas ja
4 Laupääd.	Parbo	

Lähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

5 Pühhap.	2 Kr. tull. P.	 0,51 p. l.
6 Esmasp.	Niggola pääd.	
7 Teisp.	Antonia	
8 Keskäd.	Mar. sam.	jädaw
9 Neljasp.	Lühhem pääd.	
10 Kede.	Judit	fange
11 Laupääd.	Elijo	

Joannes wangitornis. Matt. 11, 2.

12 Pühhap.	3 Kr. tull. P.	
13 Esmasp.	Eutia	 6,0 p. l.
14 Teisp.	Nikastus	
15 Keskäd.	Johanna	
16 Neljasp.	Albina	
17 Kede.	Ignatius	külm.
18 Laupääd.	Kristow	

Sel kuul on 31 päwa.

Joannesse tunnistusfest. Joan. 1, 19.

19 Pühhap.	4 Kr. tull. P.	Sulla,
20 Esmasp.	Abraam	
21 Teisp.	Toma pääd.	 9, 5 e. l.
22 Keskäd.	Peata	
23 Neljasp.	Tagobert	pilwene
24 Kede.	Adam. Ewa	taewas ja
25 Laupääd.	Joulo	

Immes pannemisfest. Luf. 2, 33.

26 Pühhap.	Teine Pühha, P. p. Joulo.	
27 Esmasp.	Kolmas Pühha.	
28 Teisp.	Süta laste p.	 0,17 e. l.
29 Keskäd.	Noa	
30 Neljasp.	Tawet	lumme
31 Kede.	Silwester	jaddo.

Ionemal selle ku päwal tõuseb päike werend pärrast kello 9, ja lähheb loja 3 werendit pärrast kello 2. Pääd on pitk 5 ja üks pool tundi, 8 18 ja üks pool tundi.

Aasta muutmissed.

Kewwade hakkab 8. Paasto-ku päwal, kello 0, 40 minuti p. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Sui hakkab 9mal Jani-ku päwal, kello 9, 44 minuti e. l. Siis on meil keigepitkem päaw.

Süggise hakkab 11mal Mihkli-ku päwal, kello 0, 4 minuti e. l. Siis on päaw ja õ ühhe pitkused.

Dalwe hakkab 9mal Joulo-ku päwal, kello 5, 30 minuti p. l. Siis on meil keigelühhe mpäaw.

Päwa ja Ku warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike nelli kord ja ku kaks kord. Tulleb ka weel pealegi üks püssukenne taewa täht Päikesse ette, kes tedda püssut warjutab. Meistsinnatsest warjutamisest ei olle meie maal muud nähha, kui se essimenne Ku-warjutamine ja se wiimne Päwa-warjutamine. Sest Päwa-warjutamisest aialt taewa tähhe polest on agga üks ossa meie maal nähha.

Essimenne on meie maal näggematta Päwa-warjutamine, 22. Kuunla-ku päwal, kello 3 p. l.

Teine on meie maal nähtaw Ku-warjutamine, 7. Paasto-ku päwal. Hakkatus on kello 9 pärrast lounat, ja lõppetus kesk õ aial.

Kolmas on meie maal näggematta Päwa-warjutamine 23. Paasto-ku päwal, kello 0, 47 min. e. l.

Neljas on meie maal näggematta Päwa-warjutamine, 16. Leikusse-ku päwal, kello 9 pärrast l.

Wies on meie maal näggematta Ku-warjutamine, 1. Mihkli-ku päwal, kello 6, 10 min. enne lounat.

Kues on meie maal nähtaw Päwa-warjutamine 15 Mihkli-ku päwal; agga Päike püssut warjutakse. Hakkatus on kello 9, 45 min. e. l., ja lõppetus on kello 11, 7 min.

Se püssukenne taewa täht tulleb Päikesse ette 27. Wina-ku päwal. Sefinnane warjutamine on meie maal nähha kello ühhe aialt pärrast lounat, ni kaua kui päike loja lähheb.

K r o n o p ü h h a d,

mis ue kirriko seädusse järrele ka Ma kirri:
kudes tullemad piddada:

- 1) Jürriku 17mal päwal. Esesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wenne rigi aujärje pärris pärria sündimisse pääw.
- 2) Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna nimme pääw.
- 3) Janiku 25mal päwal. Meie sure Keisri ja kõige Wennerigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse pääw.
- 4) Heinaku 1sel päwal. Meie sure Keisri Proua Aleksandra Weodorowna sündimise pääw.
- 5) Keikusseku 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Temma Abbikasa kronimisse pääw.
- 6) Keikusseku 30mal päwal. Wennerigi aujärje pärris pärria, Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi nimme pääw.
- 7) Salweku 20mal päwal. Meie sure Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse hakkatusse pääw.
- 8) Jõuloku 6mal päwal. Meie sure Keisri Herra Nikolai Pawlowitsi nimme pääw.

Meedsinnaatsed Kronopühhad petakse nenda kui
Paašto jutlusse päwad.

Keisri Herra Suggoselts.

Nikolai I. Wenne-Rigi Ülemwallitseja ja Keiser,
sünd. 25. Junil 1796 — 52 aastat.

Aleksandra Weodorowna, Keisri Proua, sünd.
1. Julil 1798 — 50 aastat.

Nende lapsed. Suurwürstid:

- 1) Aleksander Nikolajewits, Wenne-Rigi aujärje pärria, Esesarewits, sünd. 17. Aprilis 1818 — 30 aastat, ja temma Proua Esesarewna Maria Aleksandrowna, sünd. 27. Julil 1824 — 24 aastat.

Nende lapsed:

- Aleksandra Aleksandrowna, s. 18. Aug. 1842.
Nikolai Aleksandrowits, s. 8. Septbr. 1843.
Aleksander Aleksandrowits, s. 26. Künlaku päwal 1845.
Wladimir Aleksandrowits, s. 10. Aprilis 1847.
- 2) Konstantin Nikolajewits, s. 9. Septbr. 1827.
 - 3) Nikolai Nikolajewits, sünd. 27. Julil 1831.
 - 4) Mihhail Nikolajewits, s. 13. Oktbr. 1832.
- Suurwürsti printsessid:

- 5) Maria Nikolajewna, sünd. 6. Aug. 1819, laulatati 2. Julil 1839 Leugtenbergi Printsi, Maksimiliani prouaks.

Nende lapsed:

Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Oktobriku päwal 1841.

Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Juli:
ku päwal 1843.

Eugenia Maksimilianowna, s. 20. Mrts. 1845.

Eugen Maksimilianowits, s. 27. Jan. 1847.

- 6) Olga Nikolajewna, sünd. 30. Aug. 1822,
laulatati Karl Wridrik Aleksandriga, Wür:
tenbergi Kronprintsiga.

Keisri Herra wend.

Suurwürl Nihhail Pawlowits, sünd. 28. Jan.
1798 — 50 aastat.

Temma proua: Helena Pawlowna, sünd. 28.
Septem. 1806 — 42 aastat.

Nende laps: Suurwürsti printses

Katarina Nihhailowna, s. 16. Aug. 1827.

Keisri Herra deb.

Maria Pawlowna, sünd. 4. Webruaril 1786,
laulatati 3. Aug. 1804 Weimari Ma Wallit:
seja Karl Wridriki prouaks.

Anna Pawlowna, sünd. 7. Jan. 1795, laula:
tati 21. Webr. 1816 Hollandi Ma Kuninga
Willemi II prouaks.

Teadaandmine,

mil ramato-postid tullemad ja lähwad.

Ria ja Peterpurri liina postid tulles
wad neljapädm ja pühapädm. Ramatud,
mis Peterpurri ja Tartu postiga ärrasadetakse,
woetakse kesknädal ja laupdm kello 12nest
sadi enne lounat wasto; ramatud, mis Ria
postiga ärrasadetakse, woetakse teisipdm ja
rede enne lounat kello 12nest kello 2ni p. l. wasto.

Hapsalo post tulleb 1sest Maiku päwast 1
Mihkliku päwast sadi laksford nädalas, kesk:
nädal ja laupdm, agga mu aial kesknädal.
Ramatud senna liina woetakse sui aial neljas:
pdm ja pühapädm, agga talwe aial pühha:
pdm kello 3mest sadi p. l. wasto.

Ramatud rahhaga ja pakkid igga kotta
Wenne rigi sees, woetakse teisipdm ja rede
enne ldunat kello 9sast kello 12ni wasto.

Ramatute eest, mis kdiige Wenne:ma
rigi kubbermangudesse, nenda kui ka Eesti:
ma kubbermangusse, läkitakse, maksseta igga
lodi eest 10 koppikat hõbbedat. — Pakkide
eest jääb wanna hind.

Teadaandmine, mil, ja kus lada:
piddamist on.

1. Eesti-ma Rubbermangus.

Tallinnas: 1) Suur saksa laat 20ma Junist, ku otsani. 2) Mihkli-ku 26, 27. ja 28mal päwal petakse weiste ja hobbose lata.

Rakwerres: 1) Nääri-ku 27mal ja 28mal p. 2) Jani-ku 16. ja 17mal p. 3) Mihkli päwal.

Vaides: 1) Künla-ku 3mal päwal 2) Jani-ku 25mal päwal. 3) Mihkli-ku 10mal ja 11mal päwal. 4) Talwe ku 10mal päwal linna mümisse laat.

Haapsalus: 1) Nääri-ku 10mal ja 11mal päwal. 2) Mihkli-ku 14mal ja 15mal p.

Valdiskis: 1) Künla-ku 2sel ja 3mal päwal. 2) Mihkli-ku 21mal ja 22mal päwal.

Lihholas: 1) Esmaspäwal enne Wasila päwa. 2) Mihkli-ku 24mal päwal.

Raplas: 1) esimesel redel pärrast Mihklit. 2) kolmandamal redel pärrast Nääri päwa

Reblaste mõisas 1) Mihkli päwal, ja weel 2 päwa. 2) Linna mümisse laat Jüulo-ku 19mal ja 20mal päwal.

Märjama kiriko jures, kolmandamal Kristuse sülemise pühhal.

Ortikal: Nääri-ku 7mal ja 8mal päwal.

Jõeletmes: nädal pärrast Mihkli päwa.

Jõhwiis: Mihkli-ku 24mal p. ja weel 2 päwa.

Keila kiriko jures Mihkli päwal ja weel 2 päwa.

Kollowerres: Nääri-ku 17mal ja 18mal p., ja Wina-ku 4mal ja 5mal päwal.

Rubbermango kohto kässo järrele ei pea enam lubba ollema, ei laupäwal egga pühapäwal lara piddada, waid pädw pärrast pühapäwa.

2. Lihwlandi-ma Rubbermangus.

Tarto liinas: 1) Suur saksa laat, hakkab pädw pärrast 3 Kunninga päwa, petakse kolm nädalat. 2) Peetri-laad, 29mal Junil. 3) 8mal Mihkli-ku p. 4) Mihkli-laad 29mal Mihkli-ku päwal.

Perno liinas: 1) 20mal Heina-ku p. hakkab saksa laat; petakse 3 nädalat. 2) Weiste ja hobbose laat esmaspäwal ja teisipäwal enne

Mihkli p. Kolmas laat petakse eemaspä-
wal ja teispäwal pärrast 3. Kr. tull. P.
Willandi liinas: 1) Saksa laat 2set Kün-
dla-ku p. 2) Jani-päwa laat. 3) Mihkli-
laat 24mal Mihkli-ku päwal.

Kurresare liinas: 1) 6mal Kündla-kuul hak-
kab suur saksa laat; petakse kümme päwa.
2) 1set Wina-ku päwal ja weel 3 päwa.

Werro liinas: 1) Jani päwal. 2) 24mal
Mihkli-ku p. 3) 22mal Kündla-ku p. suur
saksa laat 8 päwa. 4) 10mal Talwe-ku p.

Walga liinas: 1) Saksa laat, hakkab
2set Kündla-ku p., petakse 8 p. 2) Jani
päwa laat. 3) Mihkli-laad 24mal Mih-
kli-ku päwal. 4) Mardi-päwa laat.

Wastseliinas Mihkli päwal.

Abja mõisas, Mihkli-ku 2set ja 3mal päwal.

Antso mõisas, Mihkli-ku 14mal päwal.

Aludro mõisas, 17mal ja 18mal Mihkli-ku p.

Helme mõisas, 15mal Leikuse-ku päwal.

Käo mõisas, 10mal Porri-ku päwal.

Kantso mõisas, 30mal Ruffi-ku päwal.

Kastna mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal.

Killingi mõis., 1set, 2set ja 3mal Mihkli-ku p.
Kirrepeäl, 17mal Mihkli-ku päwal.

Koorte mõisas, 15mal Mihkli-ku päwal.

Wastemõisas, Oktobri-ku 2set ja 3mal päwal.

Kosse mõisas, 24mal Ruffi-ku päwal.

Eustiwere mõisas, 15mal Porri-ku päwal.

Mõnniste mõisas, 10mal Mihkli-ku päwal.

Moisekaste mõis., 10mal Leikuse-ku päwal.

Mustwees, Mardi päwal.

Oldre mõis., 10mal ja 11mal Mihkli-ku p.

Põltsamaal, 17mal Mihkli-ku päwal.

Põrawerre mõis., 13mal Mihkli-ku päwal.

Räppinas, 4mal ja 5mal Mihkli-ku päwal.

Rossi mõis., 24mal Leikuse-ku päwal.

Rõuge mõis., 8mal Mihkli-ku päwal.

Senno mõisas, 21mal Mihkli-ku päwal.

Tarwaste mõisas, Peetri päwal.

Weski mõisas, 15mal Porri-ku päwal.

L u g g e m i s f e d.

I.

„Jssand watab üllewelt pühhas
paigast Ma peäle, et wõttaks kuul-
da ilma süta wangide äggamist, ja
lahti peästa surma lapsed“

(Laul. 102, 20. 21.)

Ühhe saksama külla otsa peält nähti üht
hurtstiko, kus üks jummalakartlik tõteggia
kangur, Wilip Sak nimmi, omma wagga
naese ja kolme wätima lastega ellas. Olli
kül ferme ning wiitsakas ommas ammetis,
ja istus päwa otsani omma kanga pingi
peäl, et saaks omma leiwapallusest ennesele
tenida, ning temma ommaksed waewaga
toita. Agga segipärrast olli pudus nago

koddakondne temma maddala fattusse al
asset wõtnud.

Ühhel hommikul olli mees jälle omma tõ
kallal, ja watis tihti kurwa näoga sest pis-
sofessest aknast läbbi, mis temma kõrwas
olli ja tee peäle andis. Se hirm, kellest
ta praego täis, toisis sest, et otis selsam-
mal päwal sedda perremeest, kelle pärrast
se hurtstik olli, kus kangur sees ellas, ja
kellele pididi sedda aasta renti maksma.
Maks ei olnud küll suur mitte, ommeti ei
olnud sedda rahha ei ammogi kous. —
Olli jubba tüf aega perremeest wõtnud,
kui näggi üht teist modi innimest omma
hurtstiko pole kallamas. Kui sesamma mees
olli tuppa sisse astunud, terretas temma ja
ütles: Terre wanna wend Wilip. Sinna
ei tunne küll ühtegi ennam seppa Kaarli
poega Willemit? Sesamma ollen. Ehk
nõud mälletad, et olleme seäl Norme küllas,
kui poisid alles ollime, wallatust küll teinud.
Agga pean tõele au pakkuma, sind ei olnud
ei polegi mitte ni wallato, nenda kui minna

Kül olin. Sinna olid ikka hopis ennam moistlik, tassane ja wagga pois. Mälletad ehk weel, kuida siis, kui olin waewalt lerist lahti sanud, tiggeda issa käest wäggise omma pärrimisse jäggo wälja wõtsin ja wõdra male läksin; sest et issa maias ei olnud muud, kui rido ja taplemist ja peksmist kuulda ja nähha. Sest on nüüd ehk kaaskümmend aastad teed. Seeb se on, et sinna ei tunnud mind mitte kohhe ärra. Agga sind ollesin emalt jo ärratunnud.

Sul on ikka weel se wanna tassane wagga näggo, muud kui et juukse karwad hakkawad sinnule jubba halliks, — ja palle fortsuks löma. Minno kässi on wiisiste hopis parreminne käinud, kui sinno kässi. Mul on ikka weel nore mehhe ram kä, ja häddast ei tunne ka paljo mitte. Agga sinna, wanna wend, olled kül libbeta murrega woitlemas. Sedda näikse sinno ellamisse kohhalt, selle sinno naese silmist, kes seäl nurgas omma kätte, töö kallal nuttab, ja neist kolmest lomo-

kessest, kes ni kahwatud näoga on. — Senni kui mees sel wiisil kõnneles, hūdis üks lapsokenne: Eideke, meil on libbe nälg! — Kui sest ei tulnud ühtegi, kissen, das laps waljuminne, üteldes: Kadikenne, eks sul ei olle mitte raskest leiba meile anda? — Nüüd kuled isse, armas Willem, ütles kangur, kuida minnoga luggu on. Ja peälegi pean tänna omma ellamisse kohha eest sedda makso kätte murretsema; agga kust wõtta?

Olgo nüüd sest wingumissest kül, ütles Willem, kel liignimmi Torri olli. Tahhan teile abbi sata, kui minnule tahhad abbiks olla. Mulle tulleb tänna õsel ühhe rikka mehhe käest sedda rahha sissekorjata, mis ta minnoga ammogi wõlgo on. Agga sest et ei sa sedda wõlga waewalt mitte heaga temmast kätte, pead sinna, wanna wend, mulle selle tarwis abbiks ollema. Joua nüüd agga, ja wõtta warsti kubar ja kex kätte, et saaksime tele, sest meil on liggi wiisteistkümmend wersta läbbi käia,

enne kui senna kohta same, kust omma mõlglast leian. — Enne kui ärraläksid, jättis Willem Torri suggu rahha selle kangro naese kätte, et ostaks leiba ennesele ja lastele. Meile kahhelestele, ütles temma kangro wasto, saab pole tee peal, kus üks hea trahter on, rohket toito kätte.

Tee peal ei olnud suurt juttoaiamist mitte nende meeste wahhel kuulda. Kui olid omma lounat täieste piddanud ja tül aega puhkand, mõtsid nemmad jälle omma teekäimist priskeste kätte. Said õhto pole ühhe pakso metsa sisse, kus mustas pimmeduses kõndisid, sest et pealegi laus-pilwe olli. Kest metsa sees willistas se rõwel (sest selle õnnetuma ammeti peal olli sesamma Willem Torri). Selle hüüdmisse peale korjasid ennast kuus meest nende kahte ümber, ja waene Wilip sai peagi selget märko sest feltstist, kuhho sisse temma olli sattund. Rõõwolid terretasid Willemit, kedda nähti nende pealisko ollewad, ja kulasid järrele, kes se mõdras mees pididi ollema, kedda

teine olli kasa mõtnud? Se on üks mees, wastas Willem Torri, kelle truusse eest ma saan teile käemehheks olla. Tunneme teine teist lapsest sadik. Temma ellab omwilletsa perrega keige kibbedama waesusse sees. Tahhan tedda aidata temma rānga peatoidusse murre pärrast, siis kui temma meile abbiks lubbab olla selle tõ jures, mis meile tänna õsel tulleb toimetada.

Se willets kangur, kelle peale hirm ja wärristus kippus, sedda kuuldes, olleks kulinuud keigest wäest tahtnud, ennast ärrapeasta ja seält ärrapõggeneda. Kartis agga, et rõõwolid tedda peagi olleksid kätte sanud, ja siis tedda ärratapnud. Mõtles halleda melega omma naese ja laste peale, kes siis keigest warjust ilma jääksid. — Willem Torri mõttis nüüd temmale õolda: Mis sinno käest tarwitame, senni kui meie teised siit ärralāhhāme, ei olle suur assi mitte, kui agga et jääd sellesamma kohha peale seisma, ja annad selle willega, mis sinno kätte jättan, kohhe heält, kui ku

led ehk naad keddagi liggi tulles; agga siis warsti ennast ärrapettad. Ei muud abbi ei olle, mis sinnust tulles meile teha. Ürra mõtle se peale mitte, siit ärrapõggeneda senni kui ärra olleme. Kui sa sedda teed, ehk kui parrast sinno läbbi üks sanna sest kuulsaks saab, mis siit olled kuulnud ehk näinud, siis sütame sinno hartsiko põllema ja teme sinnule otsa peale. Kui agga truiks lähhäd ollema meie wasto, peab nisuggust palka sinnule sama, et jouad sellega omma renti maksta, ja monda head aega ennast isse ja omma naest ja lapsi toita.

Rõõwolid hakkasid siis emale minnema. Kanasid omma teed selle rikka mõldri ellamisse kōhha pole, mis teine pool metsa olli. Et rõõwolid seal maias keik nurgad selgeste ärratundsid, ja sest et rahwas sel ajal süggawas unnes ning kōerad lautas kinni ollid said need kurrateggiad omma risumisse nouga peagi kōrda. Kallasid tassase wisiga kauni sure warrandusfega omma rõõwli kōpa taggasi. Kui ollid

sedda rahha, hōbbedad ja monned ried, mis ollid warrastanud, issekeskis jagganud, andis Willem Torri kangrulle temma rahha ossa kätte. Se jummalakartlik Wilip Sak põlgas sedda werrehinda keigest wäest ärra, ja ei raatsind sedda essiotsa ei milgi kōmbel wastowōtta. Tahtis enneminne kerjamisse warral omma leiwa-rasukest enesele otsida, ehk nalga surra. Pallus siis agga ärdaste, et annaksid temmale lubba, rahhoga kōio minna. — Kui sinna ei wōtta omma jäggo kätte, ütles Willem kangro wasto, siis on sest teada, et lähhäd meid kōhtule üllesandma. Agga kui se sünnib, wōttan minna sedda tõeks teha, mis eniste sulle ahwardasin. Kassi nüüd siit ärra ja minne kurrati nimmel rahhoga kōio! Parremat sowimist mul ep olle mitte sinnule kasa anda. Sest Jummalanimmel minna ei sa ennam sind taggasi sata, separrast et ollen ennast hopis lahutand Jummalast, ja omma hinge kurrati pandiks wälja pannud.

Selle hirmo parrast, mis siis neist rõõwli sannadest weel ennam kangro peäle kippus, ja sest, et nüüd ueste temma waese naese ja laste mahhajaetud põlli temma mele tulli, piddi temma wimaks sedda temmale pakkutud rahha ommale wõtma. Sure kaela-kottiga, mis täis leiba ja lihha temmale kasa anti, kallas temma raske süddamega omma hartsiko pole taggasi. Se wärristus, mis alles temma soonte sisse jäi, panni temma jallad wabbisema, et waewalt agga sai omma teed kätä; ja sesamma hirm ning wärristus teggi ka, et ei tulnudki temma mele, Jummalat süddamelikkult tännada selle armo eest, et olli ommeti weel elloga peäsenud rõõwlitte kääst. Selle süddamelikko tänno peäle ei mõtlenud temma mitte enne, kui olli koiu sanud ja sedda õiskamist kuulnud, mis need wätimad lapsed seäl tõstsid selle neile jäggatud leiwa ja lihha parrast. Siis wast läks temma omma kambri, heitis põlwili mahha, tõstis filmad, mis täis wet, üllespidi,

ja lugges ärdaste Jummalale ommad tännoning kitusse palwe sannad.

Selle ma, konna Politsei kohhus olli jubba monnel aial Willemi kurbast rõõwli ammetist märko wõtnud, ja tedda sallaja tagga, warritsenud. Mees olli ka wimaks ikka julgemaiks sanud, sest et keif temma üleannetumad noud ollid temmal üle wägga korda lainud. Lotis siis kindlaste, et sa piddi ka senna pool ja allati sellesamma wiisi peäle jama. Kas se temma tigge lotus piddi tõeks moi tühjaiks sama, sedda, armsad luggejad, arwate küll isfegi öiete ärra, ja se, mis nüüd weel sate sest sündinud asjast siin luggeda, sünnib ka selle teie õige arwamissegaga ühte.

Ühhe linna alleri sees olli üks trahter, kus Willem Torri tihti olli korteris olnud. Nüüdki kallas senna pole se te, mis peäl ta praego olli. Sel aial peti seäl linna lada. Trahteri tubba olli tungi täis rahwast. Monned Willemi wannad sõbrad ollid nende hulgas. Terretasid tedda, istu

sid temmaga mahha, kassid paar puudelit jodawat wina ennestele tua, hakkasid magusat jutto aiama ja kangeste wina joma. — Selle toa nurgas istusid issepäinis kaks meest. Teine olli sesamma mölder, kedda wimati se rõwel Willem olli paljaks teinud. Mölder ütles sallaja omma seltsimehhele: Wata, sel pitkal mehel, kes seäl laual ni waljo heäleaga rägib, ja kedda teised Torriks nimmetawad, sel on se minno uus kuub seljas, mis minnewal aastal mitto mu kalli asjaga, hulga rahha ja hõbbedauid minno maiast rõõwolid on ärrariisunud. Tunnen sedda kuke kui wägga selgeste ärra, et se tõeste sesamma on. Panne sinna nüüd sedda meest püsti tähhele, senni kui tõttan, kohto abbi ennesele noudma ja tedda finniwõtma.

Ürrikesse aia pärrast sai mölder jälle taggasi ja astus underupseriga ning nelli soldatiga toa sisse, kes sedda rõõwolit finni wõtsid ja tedda wangitorni wiisid. Kui wang kohto ette sai, katus temma

kül esiottsa, karmwala walle läbbi ommast rõõwoli süüst ennast lahti peasta; agga need targad kohtowannemad pannid ni mitmed küssimissed läbbi seggaminne temma ette, et kurjateggia isseennast finniwõrgutas omma kostmisse sannadega, ja et piddi wimalaks ommeti omma suurt süüd üllestunnistama. Agga et sellesamma rõõwoli tõ jures ni mitto uksti, kappid ja firstusid olli wäggise lahti murtud, sest olli ka selgeste arwata, et rõõwolit olli kaunis suur abbiselts olnud. Kohtowannemad kippusid peäle, et piddi omma abbimehhed nimme kaudo üllesandma. Ütles hakkatusses, et ei teadnud nende pärris-nimmed mitte, sest et ollid ennast hopis woõra nimmega temma alla annud, ja et jubba hulk aega temmast lahkund, nenda et ei teadnud praegoni neist ühtegi. Üks ainus, ütles temma wimalaks, piddi omma õige nimme al weel temma meles seisma, kedda rõwel lubbas, kohtowannemattele üllesanda, siis kui pidid temmale surma nuhtlust fergitama. Kui sedda

lubbat, nimmetas temma sedda waest ilma, sūta fangro, Wilip Sa! nimmi, kelle ellamisse kōhta temma ka selgeste teāda andis. Sedda õnnetumat meest woeti seddamaid finni ja widi kōhto ette. Kūl se samma seisis essioṡsa wāgga fangeste omma õigusse ning ilma sūta mele peāle. Agga kui rōwel seāl kōhto ees Wilippi wasto ütles: Kuida julged sa ennast õigeks panna? Eks sinna ei wōtnud sest warrastud warrandussest omma rahha, jāgo minnult wasto: Eks sinna ei kalland sure leirwa kottiga, mis minno kāest sanud, seāl metfast omma kōio pole taggasi? ja kui teine waene loom ei sanud sedda taggasi aiada; siis teddagi sai kōhto polest sūalluseks moistetud, ja mollemad said, selle safsama kāsfolikkul wiṡil, surma nuhtlusse alla pandud.

Jubba se pāām olli kätte joudnud, mil se kōhtomoistminne pididi tōeks sama. Selle õnnetuma fangro naene tōttis omma kolme wāetima lastega senna sure hōnessē, mis

selle Ma Wūrsti kōdda olli. Leidis sedda hallemelelist Wūrsti prauat seāl rohho aiast. Wiṡkas ennast omma kolme lastega pōlwili temma ette mahha, wannus kibbeda kīssendamisse al, ellawa Jummalanimme jures, et temma willets jummalakartlik mees nisammoti ilma sūta olli, kui need wāetimad lapsed siin, ja pallus ārdaste, et tedda, kes rānga murre al nende ainus toitja olli olnud, surma nuhtlussest saaks peāstetud. Selle halleda sūddamega sūddamega Wūrsti praua palluminne sai sest lahkest Wūrsti Herrast heaks woetud, ja ruttuste senna kōhto paigale sannumid sadetud, et fangrule olli armo moistetud. — Rahwas, kes olli ennast paksuste senna surretamisse kōhta kōggunud, wiṡkas sure rōmoga selle armo fulutamisse pārrast, sest et ennamiste puhhas ollid sedda willetsat fangro arwanud ilma sūta ollewad. Agga ei ükski seāl kōhhal ei olnud sest armosannast sūggawamalt kōigutud sanud, kui rōwel Willem Torri. Selle

sinnaſe kurrjateggia ſüdda olli tännini ni
tuimaſ ſäinud omma kurrjuſſe ſees, et olli
ennast Jummal ja iggawesſe ello uſuſt
hopis lahti lönud, ja kurr pöörmiſſe mae-
niſuſſi ärrapöllanud, miſ üks tru kurriko
öppetaja ſeäl wangi tornis olli kurrgeſt wäeſt
püüdnud, ſelle kurrjateggia ärrakaddund
ſüddame liggi panna. Müüd agga, kui
need armo ſannumed ſeäl kurrto kurrhal
kuulſaks ſaid, läks temma palle kurrw järſko
walgeks kui ſurnutte linna, ja temma hü-
dis kiſſendades: Waat on ommati üks
ellaw Jummal alles, kurr omma innimeſſe
laſte järrele kulab, ja keddä tännini ni ü-
bel wiſil ollen ärraſallanud! Waat, nüüd
on töſſine märk kää, miſ Jummal kurrto-
moiſtmiſſe pärraſt olin kurrſeks enneſele eite
pannud. Urwaſin jo, kui näggin ſedda
teiſt ilmaſüta meſt minnoga ühtlaſe po-
miſſe reddeli liggi olles, et ſaakſin Jum-
malat nago häbbiſſe, ſeſt et walmiſtas
minnule, ühhe raſke ſüalluſele, niſammoti
kui ſellele, kurr üſna ilmaſüta, üht wiſi

huffkatuſt. Müüd agga, et ſelgeſte nään
ſure ellawa Jummalä öige walliſuſſe
kumbe, „kurr on kuulnud ilmaſüta
wangi äggamiſt, ja lahti peäſtnud
kurrma laſt“, nüüd pean jälle temma
kurrwäggerama kää alla heitma.

Palluſ ſiis ſüddamelikkult ja ärdäſte en-
neſele weel ürrikeſſeks armo aega kurrto-
wannematte kääſt, et ſaaks omma ülleän-
netumat ello wiſi ſeäl wangi tornis öiete
järrele arwata, kibbedäſte kurrhetſeda, ja
ſedda paljo kurrja, miſ olli omma liggi-
meſtele teinud, Jummal ja innimeſte
kääſt andeks palluda. — Ma walliſeja,
kui olli ſeſt rööröli ſüddame pöörmiſſe
nouſt teädüſt ſanud, laſkis tedda wangi
torni taggaſi wia. Seäl ärkas temma
ſüddame tunniſtus weel ellawaminne ülles.
Hing ſai ikka ſüggawaminne kurrigutud.
Tunniſtas weel mitto korda töeks, et kan-
gur üſna ilmaſüta olli, ja andis nüüd nende
öirged nimmed ſelgeſte ülles, kurr temma
abbimehhed ollid ölnud. Siis walmiſtas

ennast fibbeda fahhetsemisse al surma wasto, sest et ta peagi selle iggawesse koh, tomoistja ette piddi astuma.

Kui olli nendatao teist korda kofto paika taggasi sanud, siis moistis temma weel wimaks waljuste isseennese peäle kohhut, kulutades, et piddi üks neist keige furjemaist furjateggiattest ollema. Rahwas, kes sel teisel korral ei olnud mitte õiskamisse healega seält kohhalt kuulda, langesid ennamiste puhhas põlwili mahha, tõstsid käed taewa pole ülles, ja pallusid fibbeda õhkamisssega Jummalat, et lähmaks armolikkust ja omma otsata hallastust möda selle patto fahhetseja hinge peäl armo heitma. — Genni olli ka wiimne mailma koftomoistmisse ots sel waesel jubba lõppetud. Poos seäl taewa ning Ma wahhel, ja olli jārsko hinge heitnud.

Ugga selle kalendri luggejad tahtwad ehk weel teada sada, kuidas selle wagga kangro luggu eddespiddi sai. Se surma hirm, mis temmal olli olnud siis, kui jubba üllespomisse reddeli liggi seisis, ja jälle se ilma-

armamatta rõõm, mis selle armofulutamisse sanna lābbi jārsko temma peäle tungis, se leikas nenda temmalābbi süddame, et minnestus langes temma peäle, ja tedda fanti kui pool surnud seält kohhalt ärra. Kui silmad jälle lahti lōi, ja nattuke awalt omma mele tulletas, mis temmaga olli sündinud, siis wast hakkasid temma silmapissarad rohkeste joksma. Seitis põlwili mahha, tannas Jummalat temma sure armo eest, ja lubbas temmale truiks jada omma ello otsani. — Temma naene ja lapsed ollid temma jure tõtnud, ja hakkasid korra pärast ja ikka ueste temma ümber faela. Meed joukamad rahwa seltsist, kes ennast temma ümber ollid foggunud, andsid temmale faunis suurt rahha hulka, nenda et temmal, kōio minnes, rohkem warrandus olli, kui ei olleks ammogi mitte julgend ennesele sowida. Temma nimmi ja keik, mis temmale olli sündinud, lāks seäl ümberkaudo ni kuulsaks, ja rahwas hoidsid ni süddamelikko armastussega temma pole, et

temma ommas ammetis rohket tööd neist sai. Ugga keige üllem assi ja abbi seäl jures olli, et Jummalä önnistaminne näh-tawal wisil selle öige ning jummalakart-likko mehhe joudo jätkas seie järje, et sai senna pool üht illust ellamisse kohta enne-sele osta, kus ilma murreta ja falli rahhoga omma wagga perrega ellas, ommad lapsed Jummalä auuks ülleskaswatas, ja omma ennese au terwelt ennesele hoidis omma pitka ello otsani.

Sedda kuuldes, mis keik töeste selsam-mal wisil sündinud assi on, tulleswad ehk neile, kes sedda siit on luggenud ja targaste järrele arwanud, Joannesse ilmutamisse ramato sannad mele, kus on kirjutud, kue-teistkümnemas peatükis, seitsmes salmis: „Töest, Island Jummal, Sa kei-gewäggewam, Sinno kohtud on tössifed iggawessfest iggaweste“.

II.

ühhes Saksama liinas ellas üks sep omma abbi-kasaga, mollemad nored. Zeine olli kerme töteggia, diglane ja jummalakartilik mees, ja naene holas maia-piddaja. Sest tulli ka, et nende kätte tööd sai önnistud. Sowisid ennestele lapsi, kellele saaksid omma tö palka senna pool järrele jätta. Ka se ig-gatsewinne läks neile muist töeks. Ugga pärrast löi nende päwade karm mustaks. Meest sai katsutud ühhe haigusse läbbi, mis tedda kaua aega wodi peäl kinni piddas. Terwed kuud naene kändis truiste hoolt mehhe eest; ühhe targa tohtri rohhud said üh-tepuhko temmale murretsetud, ilma selle haigusse otša kätte samata. Seppa ammet sai senni ühhe moistlikko ja hoolda maia-seltsimehhe läbbi toimetud. Naene läks sel wisil temmaga päwast päwani tut-tawamaks, ja noor mees temma melest armsamaks. Mattuke awalt andsid mollemad ennast selle lotusse siöse, et neist pari-rahwaks woiks sada meistri surma järrel. Ugga kui surm ikka kaueminne wibis ilma nende lotust töeks saatmata, julgesid jubba, selge sannaga issekeskis kōnneleba sest, et surma ootminne neile iggawaks läks. Surm ei piddand sest ühtegi luggu. Wimakš sünnitas naese patto-lust, mis tem-mal selle nore mehhe järrele olli, hirmsaid tapmissse mõttid. Rohkus kü issegi esiotša weel tullise hir-

moga selle põrgo = nou parrast; agga peagi se mõrtsuka mõtte täitis päwal ja õsel keik temma hinge. Nõkis sallajas juttus omma armatseja wasto, et seppa haigus ehk saaks weel terwed aastad selfammal wiisil kesta, ja et se läbbi nende maia asjad wiimaks ommeti piddib hopis rüppakülleks minnema. Et haige mees ellades terweks saaks, egga sedda ei olleks ei milgi kombel ennam lota. Eks siis sellele, kes ni otsata kauaks waewatud, surm issegi heateggemiseks tulleks arwata, tulgo ka se surma wiis kui tahhes; et lahkuminne agga järsko temmale jouaks. Nattuke arwas siis noor mees ka, et ei olnud muud nou mitte, kui sedda, mis hirmus naene olli wõtnud. Tullewal õõl jubba sedda nou piddi korda sadetama. Mollemad läksid hiljokeste wodi jure, kus waene mees süggawaste maggas. Naene wõttis raud-waija kätte, panni sedda maggaja silma-taggupe peäle, ja noor mees lõi raske haamriga raud-waija otsani Pea sisse, nenda et teine ei ligund, egga ärkand ennam, waid ühhe jonega surnuks. Sure holega katkid rana-otša Pea juukstega kinni, et sest ühtegi wälja ei paistuud. S ja waikne assi olli maias. Ei ükski woõras film, kui üksnes kurjateggiad isse, ei olnud tedda mõrtsuka tööõ näinud. Arwasid ommeti nenda, ja ei mõttelnud mitte selle Uinsa peäle, kelle filmad ka keige sallajama nurga sisse watawad, ja kelle ees õ pimmedus on kui selge pään. Ei ükski maialiste

egga naabrette hulga ei pannud mitte immeks, kui neile teisel hommikul teada anti, et se waene, ni wägga pitkalt pinatud mees minnewal õõl rahholiste olli surnud; waid iggaüks mõtles, et surm tulleks selle willetsajale üsna armo peastmiseks arwata. Ja kui matmisse päwal seppa abbimees kahwatud palle-ga olli nähha; kui surma = rami at nenda wabbises, et ei suband sedda emale kanda, ja kui hawa jures wärrises kui hawa lehhed, siis rahwas ütlesid: „Waat kui se noor mees omma ausa lehta-wännema surma kibbedaste kahhetseb!“ Sai temmale nattuke ennam rahho = meel, siis kui surnud olli hauda mahha pandud, kui õnnistamisse sannad ollid peäl káinud, ja kui matmisse-joot mõda.

Sest et ennamiste keik naabrad peagi sedda noort lest-naest jubba ollid isseenneses arwanud selle kerge ja tõteggia abbimehhe jáuks, separrast ei pandud mitte immeks, kui leinamisse aasta olli ülleláinud, et need kaks said laulatamisse tarwis kirrikus pühha altari ees náhtud, ja et kirriko-õppetaja neile neid sanno ütles: „Mis Jummal on ühtepannud, sedda innimekses ei pea lahutama“. Agga nende sannade jures se olli, et mollemad, õiete filmaga nähha, kangeste wärrisesid. Ehk mõtlesid se peäle, et ollid minnewal aastal mõrtsuka kaupa lahutanud sedda, mis Jummal olli ühte pannud. — Iggaüks seäl

linna arwas neid nisugguseks, kui peält näitaksid ollewad, õiglased, au-waart ja jummalakartlikkud hinged. Ommas wäljaspiddises ellus nemmad ei annud ebbespiddi ei ühhegi asja sees ühtegi pahhandust, waib ollid enneminne mitmel wiisil teiste heaks õppe-tuseks. Ellasid rahholiste liggi kolmekümme aastad, häil ja kurjal päiwil, tõ waewa ja puhkamisse wahhel, ennamiste ühhelelelissel kombel, ja arwaste agga monne sanna waiblemisses, nenda kui käl ka wagga abbiello rahwal juhtub. Kui ollid kauni rikkusse peäle sanud, panni mees omma ammeti seisma, ja ei mõtlend muud, kui tahtis omma hõlpo neil päiwil, mis neil siin Ma peäl weel järrel, puhkamisse ja rahho sees maitsta. Agga kas se luggu ka sessammal wiisil üllewelt neile olli seatud, sedda sate teie, armsad luggejad, peagi siit kuulda.

Nenda kui ehk teate, on ennamiste iggas linna surnutte haura kaewamisse tarwis üks isse-mees selle ammeti peäl. Sel wiisil se olli ka seal Saksama linna, kus need seppa pari-rahwas ellasid. Surnutte hauda kaewaja-mees olli sel kohhal jubba üks wiiskümme aastat ommas ammetis olnud. Täieste kolmekümme aastat pärrast sedda aega, mil se hirmus pörge tõ seal seppa maias olli sündinud, walmistas hauda kaewaja ühhe surnule temma wiisist puhkamisse kohta kirriko aia peäl. Et kirriko aed

ennamiste täis, pidid üllewelt otsast, kus surnutte ihhud jubba mullaks lainud, jälle hakkatama. Mees olli selle kohha peäle juhtund, kus temma wanna sõbber, se willets sep, kolmekümne aasta ees olli maetud sanud. Monned kondid ja pea-laggi said seält hauast wäljakaewatud. Mees panni immeks, et pea-laggi hakkas liikuma. Wõttis kätte, sedda läbbi kat-suda, ja wata, üks karnane-kon olli senna sisse lainud senni kui mees omma tõ kallal olli olnud. Agga mis tulline wärristus kippus mehhe peäle siis kui näggi sedda raud-waija, mis pea-laest olli läbbi aetud. „Siin on Jumala sõrm“, rakis hauda-kaewaja isseenneses, „siit saab üks werrine kurjus walguuse ette“. — Panni omma mantli alla pea-lagge, ja tõttis otsekohhe kirriko-õppetaja jure, et saaks selle jo-nega sedda hirmust asja selle wanna, au-waart kirriko-teenrile teada anda ja ettenäidata. Teine wõttis pea-lagge kätte, watis tük aega peäle, ja hirmo pärrast ei lausund eksiotsa sannagi, waib tõstis üga silmad taewa pole üles ja õhtas süggawaste. Rüssis wimaks hauda kaewaja käest, kas peaks ka mälletama, kes seal haura kohhal olli maetud sanud? „Eks ei peaks mälletama“, ütles teine. „Kolmekümne aastat eest sai minno armsa sõbra, linna seppa pu-sarki senna hauda pandud. — Se olli sesamma, kelle lestaene aasta pärrast mehhele läks sellega, kes seppa ammeti abbimees olli olnud, ja mollemad ella-

wad alles siin linnas." — Mis mõtted selle kost-
mise jures õppetaja hinge seest tõi, sedda paistis
üsna selgeste wälja temma kahwatud palle peält. Et
olli iggapiddi targa melega mees, sepärrast wõttis
sedda pea-lagge ommale, ja kela, et hauda kaewaja
ei piddand sest hirmsast asjast ei ühhelegi middagi
enne aego räkima. Ütles weel, et tahtis pitka peäle
sedda luggu diete järrele arwata. Panni siis pea-
lagge omma kirjutamisse lauale seisema, kattis sidda
rättikoga finni, ja satis teisel hommikul seppa naese
järrele. Kui olli tulnud, kulas kirriko-õppetaja esmalt
naese maia asjade järrele; kas nende ellamine ikka
nenda rahholisfel wiisil olli olnud, kui sedda head
luggu temma esimesse abbiello pärrast olli teada; ja
kas naene wahhel weel omma wagga õnsa mehhe
peäle armastusse melega ja ei ühhegi kahhetsemisega
saaks mõttelda? Kas tahhaks tedda kül wahhel weel
terral nähha sada? — Naene, kes täis hirmo, ja
pealt jallani wärrises, ütles äkkitaja kelega: „Sum-
mal hõrko, mis küsitlelemisfel need on, mis minno
ette panna? Mis need teie sannad tähhendawad?
Kas kül surnud sawad enne ma-ilma otša ülestousta?“
— „Meie Issand üllewel“, kostis õppetaja, „on suur
ja surest wäest. Temma wallitsussest ei sa ei am-
mogi mitte keiges asjus selget arro. Walgustab
agga teine kord jälle meie silmad nenda, et wõtame
temma seadmisest märko, ja et sedda nago kätte

same katsuda. Üheski ei suda temma nou-piddamist
keelba, egga ei julge temmale õõlba: Mis se on,
mis sa teed? — Naene, minna wännutan sind ella-
wa Summala jures, kas saad süddame rahhoga om-
ma esimesse mehhe peäle mõttelda? Ehk kas tahhad
middagi temmast weel nähha sada?“ — Teine ei lau-
sund sannagi. Agga temma palle peält, kelle karo
walge furno-linna sarnane, olli selgeste nähha, et raeke
süddame tunnistus temma sees ärkas. Siis mees
wõttis rättiko pea lae peält ärra. Sedda nähhes
kukkus naene otseti mahha ja küssendas: „Oh Sum-
mal! heida armo minno ränga pattuse peäle!“ —
Kui pool surnud sai naene omma maiaasse taggasi
kantud. Kui temma abbi kasa olli teada sanud, mis
olli sündinud, ja kui naene jälle olli suggu rammo
wõtnud, tõttasid mollemad linna kohtuse, ja andsid
selge sannaga omma pörgo-tööd üles. Se peäle
moisteti surma nuhtlust neile.

Seäl kohhal, kus sesamma kohtomoisiminne nende
peäle sai lõppetud, ja kus paks rahwa hulk kous olli,
rakis kirriko-õppetaja nende wasto ja ütles: Ei ühtegi
sa ni sallaja tehtud, mis ei tulle wiimaks ommeti
walguisse ette. Siin kohhal on Issand isse kohhut
moistnud, ja lasseb prohwetit Jesaia su läbbi hüda:
„Sedda neile, kes Jehowa eest ennast süggawaste
ärrapetwad, et piddawad sallaja nou, ja nende tõ on

pimmedus, ja ütlevad: kes näab meid?" Ja I=obi
 ramatus: „Teadke, et Issanda filmad on selgemad
 kui päike, ja temma filmad on iggaühhe tede peal,
 ja ta tunneb keik temma sammud. Ei olle mitte
 sedda pimmedust egga surma warjo, kuhho woiksid
 warjule miina need, kes nurjatuma tö tewad.“

Se hallastusse Issa wotko hallastada nende kahhe
 õnnetuma hinge peäle, ja meie keikide peäle!